

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

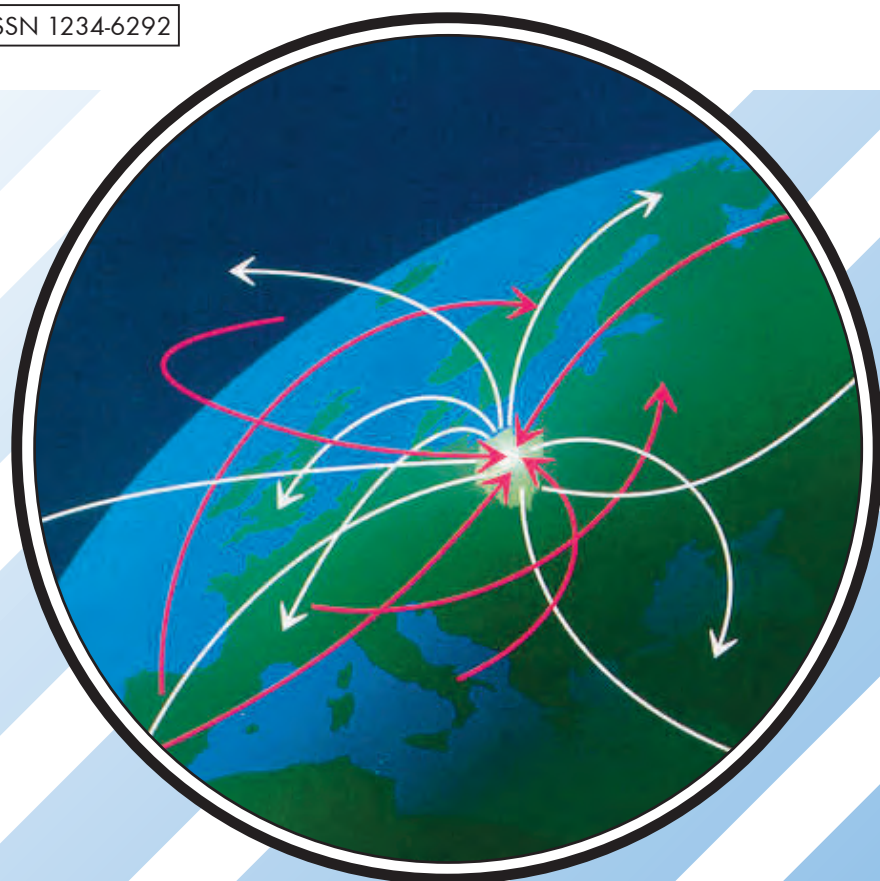
NR
36

HANDEL ZAGRANICZNY PRODUKTAMI ROLNO-SPOŻYWCZYMI

stan i perspektywy

ISSN 1234-6292

ANALIZY
RYNKOWE

WRZESIEŃ 2012

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
  - II. Ogólna ocena handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi – *W. Łopaciuk*
  - III. Stan i perspektywy handlu zagranicznego wybranymi produktami rolno-spożywczymi
    1. Zboża – *W. Łopaciuk*
    2. Produkty upraw oleistych – *M. Bodył*
    3. Cukier i przetwory – *P. Szajner*
    4. Ziemniaki i przetwory – *W. Dzwonkowski*
    5. Owoce i przetwory – *A. Bugała*
    6. Warzywa i przetwory – *A. Bugała*
    7. Mleko i przetwory – *P. Szajner*
    8. Drób – *D. Rycombel*
    9. Żywiec i mięso wołowe – *D. Rycombel*
    10. Wieprzowina – *D. Rycombel*
    11. Żywiec i mięso baranie – *D. Zawadzka*
    12. Żywiec i mięso końskie – *D. Zawadzka*
    13. Ryby i przetwory – *K. Hryszko*
    14. Wyroby alkoholowe – *M. Krzemiński*
    15. Wody i napoje orzeźwiające – *A. Zalewski*
    16. Tytoń i wyroby tytoniowe – *A. Zalewski*
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa

Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

mgr inż. Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-45-51

mgr Anna Bugała

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-44-41

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-46-16

mgr inż. Krzysztof Hryszko

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-47-18

mgr Marcin Krzemiński

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-46-32

dr inż. Magdalena Bodył

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-44-96

mgr inż. Danuta Rycombel

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-46-57

dr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-47-19

mgr Danuta Zawadzka

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-44-48

mgr inż. Arkadiusz Zalewski

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-47-02

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 11.09.2012 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:

Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Marzena Trajer, Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).

Kolejna analiza wydana będzie w marcu 2013 r.

W 2012 r., znacznie zmniejszyła się dynamika polskiego handlu zagranicznego. Jego wyniki liczone w euro wskazują nawet na stagnację obrotów. W pierwszej połowie 2012 r. wpływy z eksportu wyniosły 68,3 mld zł, a wydatki na import 73,2 mld EUR. W porównaniu z analogicznym okresem 2011 r., wartość eksportu wzrosła o 1,1%, a importu zmalała o 1,9%. Deficyt obrotów zmniejszył się do 5,9 mld EUR, wobec 8,1 mld EUR przed rokiem. Na skutek osłabienia krajowej waluty, wyniki wyrażone w złotych były znacznie lepsze. Eksport zwiększył się o ponad 9%, a import o 6%.

Dynamika wzrostu obrotów w handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi była znacznie wyższa niż handlu ogółem. Jednak i w tym przypadku doszło do pewnego spowolnienia wymiany handlowej, szczególnie w imporcie. W pierwszej połowie 2012 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r., wartość eksportu rolno-spożywczego zwiększyła się o 10,7% do 7,8 mld EUR, a importu o 2,4% do 6,4 mld EUR. W rezultacie nadwyżka wzrosła o blisko 69% do 1,5 mld EUR, wobec 0,9 mld EUR przed rokiem. Wzrost wartości obrotów wynikał z większego wolumenu, ale na wielu rynkach przyczyniły się do tego także utrzymujące się wysokie ceny transakcyjne. Nadwyżka generowana w handlu żywnością ma więc duży wpływ na poziom salda handlu zagranicznego.

Udział eksportu rolno-spożywczego w eksporcie ogółem zwiększył się w analizowanym okresie do 11,5% wobec 10,5% rok wcześniej, a importu do 8,6% (8,1% poprzednio). Wymiana handlowa, poprzez zagospodarowanie nadwyżek korzystnie oddziałuje na koniunkturę w wielu branżach rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego. W 2011 r. średnio 29% produkcji sprzedanej przemysłu spożywczego była przeznaczona na eksport wobec 28% w 2010 r.

W 2012 r. kontynuowane były tendencje zmian w strukturze geograficznej polskiego handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi zapoczątkowane w drugiej połowie 2011 r., kiedy po okresie względnej

stabilizacji ponownie nastąpiły większe przesunięcia. Kontynuowany był proces dywersyfikacji rynków zbytu i zaopatrzenia. Krajowi eksporterzy poszukiwali nowych możliwości zbytu, a z drugiej strony importerzy nowych rynków zaopatrzenia. W eksporcie i eksporcie wzrosła rola krajów WNP i krajów rozwijających się kosztem UE. Tym niemniej, podobnie jak w poprzednich latach, głównymi partnerami handlowymi były, skupiające około ¼ obrotów kraje UE-27.

W pierwszej połowie 2012 r., zarówno w eksporcie, jak i w imporcie wzrosły obroty handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi z większością grup państw. Największy był wzrost obrotów z krajami WNP, pozostałymi krajami rozwiniętymi, krajami bałkańskimi i krajami rozwijającymi się.

Poprawiły się wyniki w handlu produktami rolno-spożywczymi ze wszystkimi ugrupowaniami. Przyczynił się do tego większy wzrost eksportu niż importu. W wyniku tego znacznie zwiększyła się nadwyżka w handlu tymi towarami.

W pierwszej połowie 2012 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r., znacznie zmniejszyła się dynamika eksportu produktów zwierzęcych (wzrost o 8,8% do 3,2 mld EUR). Większa była dynamika wzrostu eksportu produktów roślinnych (wzrost o 13,6% do 4,2 mld EUR). Spośród produktów zwierzęcych wzrósł eksport większości towarów z wyjątkiem ryb i owoców morza oraz żywych zwierząt. W eksporcie produktów roślinnych zwiększyła się sprzedaż owoców i przetworów owocowych, cukru i wyrobów cukierniczych, kawy, herbaty i kakao, rzepaku oraz tytoniu i wyrobów tytoniowych, a zmalała ziarna zbóż, ziemniaków, olejów, śrut oleistych, warzyw oraz wyrobów alkoholowych.

Znacznie mniejsza była dynamika importu zarówno produktów zwierzęcych, jak i roślinnych. Import tych pierwszych wzrósł o 2,3% do 1,7 mld EUR. Więcej sprowadzono do kraju żywych zwierząt (głównie trzody chlewnej) oraz przetworów rybnych,

co zostało zrównoważone spadkiem przywozu przetworów mięsnych i mleczarskich. Dynamika wzrostu importu produktów roślinnych była zbliżona do dynamiki eksportu produktów zwierzęcych, a jego wartość osiągnęła 4,2 mld EUR. W tej grupie towarów zmalał import produktów ogrodnictwa i ich przetworów, kawy herbaty i kakao oraz cukru. Z kolei wzrósł przywóz nasion oleistych i ich pochodnych, zbóż i przetworów zbożowych, wyrobów cukierniczych oraz wód i napojów.

Podobnie jak poprzednio, w 2012 r. głównymi, zewnętrznymi czynnikami, wpływającymi na polską wymianę handlową produktami rolno-spożywczymi, są sytuacja gospodarcza u głównych partnerów handlowych Polski (kraje UE), sytuacja na rynkach WNP i krajów rozwijających się, kurs wymiany złotego wobec euro i dolara USA oraz utrzymujące się na wysokim poziomie ceny surowców rolnych. Oprócz tego duże znaczenie ma sytuacja na krajowych rynkach, szczególnie trzody chlewnej oraz produktów ogrodnictwa, a także zbóż.

W drugiej połowie 2012 r. mniejsza podaż po zbiorach, w stosunku do sytuacji sprzed roku, będzie ograniczała możliwości wzrostu eksportu produktów roślinnych. Możliwości eksportowe sektora produkcji zwierzęcej również zmaleją. Ograniczona podaż i rosnące ceny produktów rolnych będą niekorzystnie wpływały na konkurencyjność produktów przemysłu rolno-spożywczego na zagranicznych rynkach. Jednak z drugiej strony, sytuacja rynkowa nie będzie aż tak zła, żeby powodować nadmierny wzrost importu.

W całym 2012 r. nadwyżka w handlu produktami rolno-spożywczymi może wynieść 3,3 mld EUR (2,6 mld EUR w 2011 r.). Wpływy z eksportu wzrosną o blisko 7% do 16,3 mld EUR, a wydatki na import o tylko 2% do 12,9 mld EUR.

W latach 2012 i 2013 możliwości wyjścia z kryzysu w Europie Południowej wydają się być ograniczone. Wobec tego można spodziewać się osłabienia popytu na tamtejszych rynkach oraz co ważne, w Niemczech.

Poprawa sytuacji w pozostałych krajach rozwiniętych nie wpłynie znacząco na wyniki handlu. Natomiast na rynkach wschodnich i rynkach krajów rozwijających się obroty będą w dalszym ciągu rosły. Za podtrzymaniem eksportu przemawia stosunkowo słaby złoty wobec euro i dolara USA. W 2012 r. koszty transportu, pomimo pewnej obniżki, utrzymują się na wysokim poziomie i nadal będą stanowiły wysoką barierę w handlu zagranicznym w 2013 r.

Stosunkowo niewielkie zmiany popytu powodują, że sytuacja rynkowa w pierwszej połowie 2013 r. będzie zależała głównie od zbiorów i produkcji w 2012 r. Mniejsze będą nadwyżki rynkowe zarówno w produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Wobec tego, przewiduje się, że eksport produktów roślinnych i zwierzęcych nadal będzie tracił na dynamice (w ujęciu wartościowym). Mniejsza dynamika będzie wynikiem, z jednej strony słabnącego popytu na ryn-

kach docelowych, szczególnie w UE, a z drugiej sytuacji rynkowej w kraju.

Przewiduje się, że wartość eksportu produktów rolno-spożywczych w pierwszej połowie 2013 r. wyniesie około 8,1 mld EUR i będzie o blisko 4% większa niż w pierwszej połowie 2012 r. Wydatki na import wzrosną o 0,6% do 6,4 mld EUR. Dodatni bilans obrotów może wynieść około 1,7 mld EUR (1,5 mld EUR w analogicznym okresie 2012 r.).

SUMMARY

The dynamics of Polish foreign trade significantly decreased in 2012. In terms of EUR it shows even a stagnation in turnover. In the first two quarters of 2012, income from export amounted to PLN 68.3 billion and expenses on import – EUR 73.2 billion. Compared to the corresponding period of 2011, the value of exports increased by 1.1%, while the value of import decreased by 1.9%. Deficit in foreign trade slightly decreased to EUR 5.9 billion, compared to EUR 8.1 billion a year before. Results expressed in PLN were much better as the national currency weakened. Export grew by over 9% and import by 6%.

The dynamics of turnover growth in foreign trade of agri-food products was much higher than for the trade in general. However, also in this case, there has been a certain slowdown in commercial trade, particularly in imports. In the first half of 2012, compared to the same period of 2011, the value of agri-food export grew by 10.7%, amounting to EUR 7.8 billion, and the value of import – by 2.4% to EUR 6.4 billion. Consequently, the surplus grew by almost 69% to the amount of EUR 1.5 billion, compared to EUR 0.9 billion a year before. The increase resulted from volume growth, but on many markets it was stimulated also by persisting high transaction prices. The surplus generated in food trade has, therefore, a significant impact on the level of foreign trade balance.

In the analysed period the share of agri-food export in total export grew to 11.5% compared to 10.5% in the previous year, and import – to 8.6% (8.1% previously). Trade, through the

utilisation of surpluses, has a positive impact on the situation of many sectors of agriculture and agri-food industry. In 2011, on average 29% of the food industry sales was exported, compared to 28% in 2010.

Changing trends continued in 2012 as regards geographical structure of Polish foreign trade in agri-food products initiated in the second half of 2011, when after a period of relative stability, the pace of changes increased. The process of diversification of outlet and supply markets continued, too. Domestic exporters sought new outlet opportunities, and importers – new supply markets. The role of the CIS countries and developing countries grew to the detriment of the EU. However, similarly to previous years, the main trade partners with 3/4 of turnover, were the EU-27.

In first half of 2012, foreign trade turnover of agri-food products with the majority of these countries increased in both export and import. The greatest increase was observed in trade with CIS countries, other developed countries, Balkan states and developing countries.

Trade results improved for agri-food products in all those groups of countries. Bigger growth of export than of import contributed to this phenomenon. As a result, trade surplus of these goods significantly increased.

In the first half of 2012, compared to the similar period of 2011, the dynamics of animal produce export significantly decreased (growth by 8.8% to EUR 3.2 billion). The dy-

namics of growth of plant produce export (growth by 13.6% to EUR 4.2 billion) was higher. Among animal products, export of the majority of goods increased, with the exception of fish and seafood as well as live animals. In export of plant products sales of fruit and fruit products, sugar and confectionary, coffee, tea and cocoa, rape and tobacco and tobacco products grew, and that of grains, potatoes, oils, oil cake pellets, vegetables and spirits decreased.

Import dynamics of both, animal and plant products slowed down significantly. Import of the former grew by 2.3% to EUR 1.7 billion. More live animals were imported to the country (mostly hogs) and fish products, which was balanced with the decrease of import of meat and dairy products. The import growth of plant products was similar to that of animal products, with the value amounting to EUR 4.2 billion. Import of horticulture products and their preserves, coffee, tea and cocoa, as well as sugar decreased. Import of oilseed and their derivatives, grain and grain preserves, confectionary water and drinks increased.

In 2012, as earlier, main external factors influencing Polish trade in agri-food products include the economic situation of main trade partners (EU countries), situation on the CIS markets and on the markets of developing countries, exchange rate of zloty to euro and US dollar, and high prices of agricultural raw materials. Apart from that, situation on domestic markets was of significance, in particular of swine and hogs and horticultural products, and cereals.

Lower supply after the harvest, compared to the situation a year before, will in the second half of 2012 limit the opportunities for export growth. Export opportunities for animal production sector will also decrease. Limited supply and growing prices of agricultural products will affect competitiveness of agri-food products on foreign markets. However, on the other hand, market situation will not be as bad as to result in excessive import growth.

The surplus of trade in agri-food products may in 2012 amount to EUR 3.3 billion (EUR 2.6 billion in 2011). Revenue on export will increase by almost 7% to EUR 16.3 billion, and expenditure on import by only 2% to EUR 12.9 billion.

In 2012 and 2013, opportunities for overcoming the crisis in Southern Europe seem limited. Therefore, a decrease in demand on those markets and, more importantly, the German market, is expected. Better situation in other developed countries will not have a significant impact on trade results. However, on Eastern and developing markets, turnover will continue to grow. A relatively weak zloty against the euro and US dollar will support exports. In 2012 transport costs, despite a certain decrease, are kept at a high level and will still constitute a significant barrier to foreign trade in 2013.

Relatively small changes in demand result in a situation, where the market situation will depend in the first half of 2013 mostly on the harvest and production observed in 2012. Market surpluses

in crop and animal production alike will be smaller. Therefore it is estimated that export of crop and animal products will still be losing dynamics (in terms of value). Lower dynamics will result, on the one hand, from decreasing demand on target markets, in particular in the EU and, on the other, on the situation on the domestic market, which will not be, however, bad enough to result in excessive growth of import.

It is forecast that export value of agri-food products in total will amount in the first half of 2013 to ca. EUR 8.1 billion, and will be almost by 4% higher than in the first half of 2012. Expenses on import would grow by 0.6% to EUR 6.4 billion. Positive turnover balance could then amount to ca. EUR 1.7 billion (EUR 1.5 billion in the same period of 2012).

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek mleka (43) • wrzesień 2012,
2. Rynek pasz (32) • wrzesień 2012,
3. Rynek ziemniaka (39) • październik 2012,
4. Rynek zbóż (43) • październik 2012,
5. Rynek mięsa (43) • październik 2012,
6. Rynek rzepaku (42) • październik 2012,
7. Rynek ryb (18) • listopad 2012,
8. Rynek drobiu (42) • listopad 2012,
9. Rynek owoców i warzyw (41) • listopad 2012,
10. Popyt na żywność (14) • marzec 2013,
11. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (40) • marzec 2013,
12. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (37) • marzec 2013,
13. Rynek pasz (33) • kwiecień 2013,
14. Rynek mleka (44) • kwiecień 2013.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdą Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2012 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>